DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-33

УДК 657:374:311.2

СТАТИСТИЧНА КВАЛІМЕТРІЯ ЗМІСТУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ БУХГАЛТЕРІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

STATISTICAL QUALIMETRY OF THE CONTENT AND RESULTS OF IMPROVING THE QUALIFICATIONS OF ACCOUNTANTS OF PUBLIC SECTOR ENTITIES

Краєвський Володимир Миколайович
доктор економічних наук, професор,
декан факультету податкової справи, обліку та аудиту,
Державний податковий університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3513-3666

Бардаш Сергій Володимирович
доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу дослідження публічних фінансів,
Науково-дослідний інститут фінансової політики
Державного податкового університету
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5711-5229

Kraievskyi Volodymyr
State Tax University

Bardash Serhii
Financial Policy Research Institute of the State Tax University

З урахуванням завершення процесу трансформації бухгалтерського обліку в державному секторі актуалізується необхідність підвищення кваліфікації бухгалтерів суб'єктів державного сектору. В статті доводиться доцільність, визначаються вимоги до змісту, а також напрямки та підходи до оцінки якості підвищення кваліфікації. Визначено рівень вивчення та розв'язання проблем трансформації бухгалтерського обліку в державному секторі, викладено сучасні вимоги до змісту підвищення кваліфікації бухгалтерів державного сектору, напрямки кваліметрії освітніх послуг. Визначено спосіб та зміст інформаційного забезпечення статистичної кваліметрії змісту та результатів підвищення кваліфікації. На прикладі апробованої сертифікованої програми підвищення кваліфікації облікового персоналу суб'єктів державного сектору наведена методика статистичної кваліметрії її змісту та результатів.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, бухгалтерський облік в державному секторі, якість підвищення кваліфікації, статистичні методи кваліметрії освіти.

In the conditions of waging a war of liberation, one of the primary tasks is to achieve the most efficient management of public finances, a significant part of which is the financial assistance of the governments of the democratic countries of the world and international financial organizations. Prolongation of international financial assistance can take place only under the conditions of implementation of the strategy of reforming the system of public finance management, as well as completion of the transformation of the accounting system in the public sector. The above actualizes the need to improve the qualification of accountants of public sector entities, in particular, to determine the requirements for its content, as well as to determine the methodology of its statistical qualification. The research was conducted using: the dialectical method; the bibliographic method, which made it possible to determine the level of studying and solving the problems of transformation of accounting in the public sector, modern requirements for the content of professional development of accountants in the public sector, as well as directions for the quality of educational services; statistical methods (questionnaires, grouping, summary, correlation analysis), the application of which made it possible to conduct a statistical qualitative assessment of the content and results of the approved

© Краєвський В.М., Бардаш С.В., 2023

program of professional development of accountants of public sector entities; generalization for formulating research conclusions. It has been established that the qualification improvement of accountants of public sector entities should: form an idea of the latest changes in normative legal acts that directly regulate and affect accounting in the public sector; provide trainees with the necessary tools to perform professional tasks; cover a range of topics, the information of which will provide the necessary competence. It was determined that the advanced training program should: meet specific training needs and change depending on the category of trainees, their education and work experience, job requirements; eliminate the lack of professional knowledge and skills. The proposed methodology for assessing the quality of the content and the results of professional development should be supplemented with an analysis of the relationship between the level of knowledge acquired by students based on the results of testing modules and initial control, as well as the dependence of the level of knowledge of students based on the results of the final test on the level of knowledge based on the modules of the program. The practical value of the conducted research lies in the possibility of further updating the content and improving the quality of the results of professional development.

Keywords: advanced training, accounting in the public sector, quality of advanced training, statistical methods of education quality.

Постановка проблеми. Перемога у визвольній війні України є логічною та безумовною подією, на яку очікує весь цивілізований світ. Уряди демократичних країн світу надають Україні різноманітну підтримку, основу якої складає фінансова допомога, тяглість та обсяги якої залежать від багатьох факторів, у т.ч. від ефективності управління державними фінансами. Досягти означеного результату неможливо без трансформації системи бухгалтерського обліку в державному секторі, яка, згідно затвердженої стратегії [1] має бути завершена у 2025 р.

Отримані натепер результати у напрямку реформування бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – БОДС), зокрема застосування концептуальної основи бухгалтерського обліку за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – НП(С)БОДС), вимагають змін у підготовці облікових кадрів суб'єктів державного сектору (надалі – СДС), які мають правильно застосовувати НП(С) БОДС, володіти знаннями та навичками, необхідними для формування необхідної професійної компетентності щодо виконання оновлених професійних функцій.

Певні зусилля в означеному напрямку здійснюються закладами вищої освіти України. Проте, враховуючи динамічний характер змін, а також запит на швидку трансформацію БОДС, одним з небагатьох варіантів реагування у даній ситуації є активізація підвищення кваліфікації облікового персоналу СДС. Означена діяльність проводиться, проте методика її кваліметричної оцінки залишається остаточно невизначеною. Це складає певну практичну проблему, адже результати такої оцінки мають безпосередній вплив на зміст підвищення кваліфікації, а також успішне функціонування трансформованої системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Неодноразово зазначаючи про нагальну необхідність трансформації системи бухгалтерського обліку в державному секторі, автори багатьох публікацій майже залишають поза увагою питання якісного ресурсного забезпечення процесу функціонування реформованої системи, – підготовку облікового персоналу, – суб'єктної компоненти, компетентність якої має відповідати всім актуальним викликам, що виникли та виникатимуть перед бухгалтерським обліком в державному секторі.

Певну доказову базу даного твердження формує огляд останніх публікацій в яких їх авторами досліджуються:

– проблемні аспекти облікової системи установ державного сектору економіки, що виникають при адаптації вітчизняного облікового законодавства до міжнародних вимог [2];

– проблеми та диспропорції у реформуванні обліку державного сектору [3; 4];

– взаємозв'язок між реформуванням системи управління публічними фінансами та напрямами модернізації БОДС [5];

– питання формування робочого плану рахунків, визначення принципів його розробки; питання організації праці та визначення повноважень співробітників бухгалтерської служби СДС [6; 7];

– особливості формування облікової політики СДС та її змін [8; 9];

– основні елементи, принципи, завдання та вимоги до організації БОДС [10];

– основні етапи підготовки наказу про облікову політику, принципи та елементи облікової політики СДС [11; 12].

Огляд згаданих публікацій надає підстав стверджувати, що питання змісту професійної підготовки сучасних фахівців облікової

служби СДС, форм навчання, а тим більше кваліметричної оцінки такої підготовки є недослідженими. Виняток складають публікації [13; 14], однак і вони не дають вичерпної відповіді на поставлені питання.

Експрес-аналіз окремих останніх публікацій, в яких розглядаються питання підвищення кваліфікації керівних кадрів органів влади [15; 16; 17], засвідчив, що:

– найбільш ефективним є підвищення кваліфікації за програмами короткострокових тематичних і постійно діючих семінарів, тренінгів, спеціалізованих навчальних курсів [15, с. 194]; серед керівників закладів підвищення кваліфікації, науковців та інших експертів, що залучені до розробки методичних та нормативних документів з питань розвитку системи підвищення кваліфікації, відсутня узгодженість думок в оцінюванні різних його аспектів [15, с. 197]; найбільш гострими проблемами розвитку професійної компетентності керівних кадрів органів влади є їх мотивація до підвищення кваліфікації і невизначеність реальних потреб [15, с. 198];

– для оцінювання якості процесу підвищення кваліфікації продовжують використовуватись експертні оцінки, до яких залучаються як викладачі, так і слухачі [16, с. 78];

– структурними елементами моделі якості підвищення кваліфікації виступають якість умов (освітнього середовища), процесу та результату [17].

Отже, високо оцінюючи результати проведених досліджень з розв'язання проблем трансформації БОДС, маємо достатні підстави стверджувати, що питання належної підготовки та перепідготовки облікового персоналу СДС, у т.ч. визначення актуального змісту підвищення їх кваліфікації та оцінки якості набутих знань та практичних навичок залишаються майже не дослідженими. Означена ситуація може обумовити недостатню інформативність БОДС та сформувати передумови низької ефективності управління державними фінансами.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є визначення методики статистичної кваліметрії змісту та результатів підвищення кваліфікації бухгалтерів СДС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з головних завдань державної влади України, яка щодня веде копітку діяльність з пошуку джерел фінансування СДС та фінансового планування повоєнного відродження країни, є оптимізація системи управління державними фінансами. Означене завдання важко реалізувати без реформування БОДС, яке натепер здійснюється за низкою напрямів, основними з яких є:

1) приведення нормативно-правової бази БОДС до стандартів ЄС;

2) визначення концепції організації бухгалтерського обліку СДС;

3) оцінка якості системи бухгалтерського обліку СДС та результатів її удосконалення;

4) приведення компетентності облікового персоналу СДС до рівня, що забезпечить якість бухгалтерського обліку, а отже й фінансової звітності СДС.

В межах реалізації четвертого напрямку запит на підвищення кваліфікації облікових кадрів СДС залишається значним, адже згідно з інформацією щодо розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів (крім інформації з обмеженим доступом) доступ до бюджетних коштів станом на 1 липня 2023 р. мало 63467 суб'єктів [18].

За результатами дослідження встановлено, що підготовка фахівців з бухгалтерського обліку СДС здійснюється доволі обмежено і навіть фрагментарно: йдеться про відсутність базової підготовки на перших двох рівнях вищої освіти – початковому та першому (бакалаврському) (за виключенням навчальної дисципліни «Облік в бюджетних установах»), – і фактичному початку підготовки фахівців на другому, магістерському рівні. Окремі пропозиції щодо змісту підготовки майбутніх фахівців з бухгалтерського обліку СДС нами викладені у публікації [13].

Враховуючи тривалість підготовки бухгалтерів для СДС проведення короткочасного підвищення кваліфікації залишається однією з небагатьох ефективних форм підвищення рівня професійної компетентності керівників та заступників керівників структурних підрозділів СДС.

Наразі кожна програма підвищення кваліфікації має бути спрямована на зміцнення потенціалу та можливостей облікового персоналу СДС, на підвищення професіоналізму, зростання, розвиток, розширення можливостей персоналу відповідно до бачення місії СДС та його стратегічних цілей розвитку.

Враховуючи означене вважаємо, що підвищення кваліфікації бухгалтерів СДС має:

– формувати уявлення про останні зміни у нормативно-правових актах, що безпосередньо регламентують та впливають на БОСДС, а також знання та навички їх врахування під час організації та ведення бухгалтерського обліку, а також складання фінансо-

вої звітності в контексті застосування нової концептуальної основи за НП(С)БОДС;

– надавати слухачам необхідні інструменти для виконання бухгалтерських обов'язків у державних установах та організаціях відповідно до НП(С)БОДС;

– охоплювати широкий спектр тем, включаючи складання фінансової звітності, аналіз фінансових показників, контроль за фінансовою діяльністю, а також використання сучасних програмних засобів та технологій у бухгалтерському обліку.

Виходячи з часових обмежень підвищення кваліфікації облікових працівників СДС, встановлено, що будь-яка його програма має:

– відповідати конкретним потребам у навчанні та змінюватись залежно від категорії слухачів, їх освіти та досвіду роботи, посадових вимог;

– бути оперативною рефлексією на результати своєчасного виявлення браку знань/навичок та зорієнтованою на заповнення ідентифікованих фахових прогалин;

– мати орієнтацію на безперервність навчання та використання модульних програм дистанційного (онлайн) підвищення кваліфікації.

Найбільш складним і одночасно важливим етапом у підвищенні кваліфікації є оцінка його змісту, якості набутих знань та практичних навичок.

У даному дослідженні ми дотримуємось загальновизнаного розуміння кваліметрії освіти, у т.ч. усвідомлення того, що якість освіти, у т.ч. підвищення кваліфікації, адже це освіта упродовж життя, слід розглядати з позиції змісту, процесу та результату.

Наразі якість підвищення кваліфікації слід розуміти як певну характеристику освітньої діяльності щодо рівня вдосконалення / розвитку професійних компетентностей слухачів за програмою підвищення кваліфікації відповідно до суспільних вимог і потреб фізичних або юридичних осіб [17], – збалансовану відповідність змісту, процесу та результату потребам практики та професійним запитам слухачів програм підвищення кваліфікації.

В межах визначення якості підвищення кваліфікації оцінюванню мають підлягати показники якості освітнього процесу, технологія, ресурсне забезпечення, зміст програми підвищення кваліфікації, професійна підготовка і кваліфікація педагогічних кадрів (педагогічне забезпечення), управлінські технології, цілі і норми з якості підвищення кваліфікації, система моніторингу, механізми фінансування тощо.

В сучасній системі освіти існує низка методів, застосування яких дозволяє дійти висновку щодо її якості. Найпростішими методами її внутрішньої оцінки є проведення вхідного, поточного, підсумкового контролю, а також контроль залишкових знань. У зв'язку з незначною тривалістю підвищення кваліфікації використання всіх наведених методів є неможливим. Єдиними доцільними методами визначення якості підвищення кваліфікації є вхідний та підсумковий контроль знань.

Наразі безумовно слушним є твердження, що: «Головними характеристиками механізмів оцінювання якості мають бути об'єктивність, валідність, вірогідність, точність. Це досягається ретельним добором необхідних методологій (підходів), критеріїв і показників (індикаторів), їх відповідністю університетській місії» [19, с. 94]. Означені характеристики мають поширюватись й на оцінку якості підвищення кваліфікації.

Комплексна оцінка якості підвищення кваліфікації облікового персоналу СДС має відбуватися за її структурними елементами, а саме:

1) оцінкою якості організації освітнього середовища (якістю ресурсного забезпечення (навчально-методичне забезпечення, технічне забезпечення, педагогічне забезпечення) організації освітнього процесу, у т.ч самостійної роботи слухачів; використання інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом тощо);

2) оцінкою якості освітнього процесу, критеріями якої є: науковість, інноваційність, орієнтованість змісту програми підвищення кваліфікації на потреби практики; педагогічна майстерність науково-педагогічних працівників, у т.ч. запрошених практиків, форми; методи та технології підвищення кваліфікації);

3) оцінкою якості набутих теоретичних знань та практичних навичок за програмою підвищення кваліфікації.

Перші два елементи моделі оцінки якості підвищення кваліфікації визначаються за результатами експертного оцінювання (зовнішнього оцінювання) та подальшого компаративного аналізу. Їх проведення набуває сенс, коли відбувається підвищення кваліфікації різними суб'єктами за більш-менш тотожними за змістом програмами підвищення кваліфікації, або за умови наявності еталонних показників.

Оцінка якості набутих теоретичних знань та практичних навичок за окремо реалізованою програмою підвищення кваліфікації може бути як елементом самооцінки, так і складовою зовнішнього оцінювання.

Наразі для експрес-оцінювання якості підвищення кваліфікації доцільно визначати професійний профіль контингенту шляхом проведення анкетування та вхідного контролю знань (за можливості й практичних навичок), проведення вихідного контролю знань, анкетування слухачів щодо актуальності змісту програми підвищення кваліфікації, окремих змістових модулів, методики їх викладання, оцінки слухачами зміни особистої професійної компетентності.

Результати зазначених заходів позитивно впливатимуть на об'єктивність оцінювання та складатимуть достатні підстави для визначення актуальності змістових модулів програми підвищення кваліфікації та її життєвого циклу як освітньо-професійного продукту.

З урахуванням наведеного змісту експрес-оцінювання нами проведена статистична кваліметрія сертифікованої програми підвищення кваліфікації «Бухгалтерський облік в установах і організаціях державного сектору за національними стандартами», яка пройшла апробацію в онлайн форматі в Державному податковому університеті з 27.03.2023 р. по 08.05.2023 р. та яка складалась з 7 модулів: 4 обов'язкових модулі (72/2,4 ЄКТС) та 3 вибіркові (18/0,6 ЄКТС).

Модулі програми передбачали отримання знань з дисциплін:

1. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в установах і організаціях державного сектору (10 год).
2. Облік фінансових активів та пасивів (24 год).
3. Облік нефінансових активів (18 год).
4. Складання та подання звітності (20 год).
5. Облік процесу виробництва в бюджетних установах (5 год).
6. Заходи контролю в бухгалтерських службах бюджетних установ (7 год).
7. Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів (5 год).

Для визначення контингенту слухачів та рівня викладання програми було проведено анонімне добровільне анкетування, яке пройшли 143 з 192 слухачів. Програма анкетування налічувала 20 запитань, тому у даній публікації буде акцентованого увагу лише на тих відповідях, які, на нашу думку, є найбільш важливими для оцінки якості підвищення кваліфікації.

Встановлено, що практично всі слухачі (98,65%) з тих, що пройшли анкетування, мали вищу освіту та працювали у державному секторі (Державна податкова служба України – 8 осіб; органи державної місцевої влади – 18 осіб; Державна казначейська служба України – 27 осіб; органи виконавчої влади – 30 осіб; Національна поліція України – 8 осіб; Пенсійний фонд України – 10 осіб; судові органи – 8 осіб; інші суб'єкти державного сектору – 34 особи). Переважна більшість слухачів, які пройшли анкетування, працювала на посадах бухгалтера та головного бухгалтера.

Загальна оцінка рівня задоволеності слухачів програмою в розрізі модулів згідно проведеного анкетування, є високою (рис. 1).

Для визначення рівня професійних знань слухачів було проведене вступне тестування (вхідний контроль базових знань). За підсумками навчання слухачами було пройдено тестування з підсумкового контролю (вихідний підсумковий контроль). Тестування здійснювалось на базі платформи дистанційного навчання MOODLE. Кожен учасник тестування мав можливість виконати стандартизований тест в однакових умовах із однаковими підходами до визначення результату. Результати комп'ютерного тестування представлялися у вигляді оцінки, яка автоматично формується і фіксується у середовищі «Moodle».

Для аналізу рівня та зміни вхідних та отриманих знань, слухачів згруповано за результатами тестування (табл. 1).

Таблиця 1

Результати контролю слухачів за рівнем знань

Етап	Рівень знань, бали							
	Низький/базовий		Середній/достатній		Високий		Разом	
	0-69	*w, %*	70-89	*w, %*	90-100	*w, %*	Чол.	*w, %*
Вхідний контроль	75	*39,06*	88	*45,83*	29	*15,11*	192	*100*
Вихідний контроль	2	*1,04*	44	*22,92*	146	*76,04*	192	*100*
Разом	77		132		175		384	

Джерело: складено авторами за результатами тестування

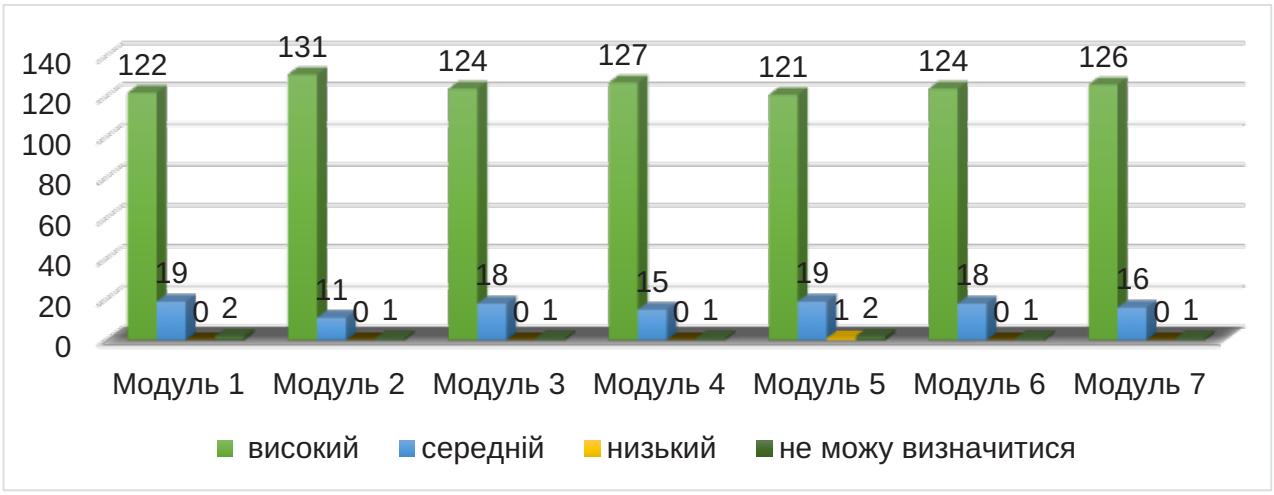

Рис. 1. Рівень задоволеності слухачів курсом «Бухгалтерський облік в установах і організаціях державного сектору за національними стандартами» в розрізі модулів

Джерело: складено авторами за результатами анкетування

Отже, за результатами навчання рівень знань слухачів значно покращився (табл. 1): низький рівень мали тільки 1% слухачів; високий рівень знань мали 76% слухачів (абсолютний приріст склав 61%).

В межах дослідження також була здійснена перевірка узгодженості результатів вхідного та вихідного контролю знань та за допомогою критерія Пірсона X^2 було доведено, що вони належать до однієї генеральної сукупності. Розрахунок критерію Пірсона X^2 здійснено в прикладній програмі SOFA Statistics.

За результатами проведених розрахунків встановлена статистично значуща лінійна залежність між результатами вхідного та вихідного контролю слухачів засвідчила, що рівень знань слухачів до проходження підвищення кваліфікації та після значно змінився, тобто мав значну позитивну динаміку.

Також для визначення взаємозв'язку між рівнем знань з вхідного та вихідного контролю в прикладній програмі SOFA Statistics розраховано коефіцієнт кореляції Спірмена в наслідок чого встановлена статистично значуща помірна кореляція між рівнем знань слухачів за результатами вхідного та вихідного контролю.

На доповнення проведеного аналізу рівня отриманих знань слухачами за результатами вхідного та вихідного контролю також було проведено аналіз взаємозв'язку рівня отриманих знань слухачами за результатами тестування за модулями та вихідного контролю, в основу якого покладено рівні знань слухачів, визначені за результатами тестового контролю за модулями (табл. 2).

Дані таблиці 2 свідчать, що значна більшість слухачів має високий рівень отриманих знань за модулями, включеними до програми підвищення кваліфікації.

Для визначення взаємозв'язку та взаємовпливу результатів тестування за модулями та на результати підсумкового тесту було проведено кореляційний аналіз. Результати розрахунку кореляційної матриці в прикладній програмі Gretl відображено на рисунку 2.

За розрахунками отримані коефіцієнти кореляції на основі спостережень з 1 по 192, а також 5% критичне значення для двосторонньої критичної області, яке складає 0,1417 для $n = 192$.

За отриманими коефіцієнтами кореляції мультиколінеарності не спостерігається. Також встановлено, що найбільший вплив на результати підсумкового рівня знань мають результати рівня знань з модулів 6 «Заходи контролю в бухгалтерських службах бюджетних установ» та 4 «Складання та подання звітності», 7 «Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів».

Отриманий результат обумовив дослідження взаємозв'язку та взаємовпливу рівня знань з модулів 4, 6, 7 з рівнем знань з інших модулів. Для цього використані непараметричні тести, зокрема коефіцієнт кореляції рангу Кендала, який розраховано в системі Gretl.

Встановлено, що рівень знань слухачів:

– за модулем 4 має найбільший зв'язок з рівнями знань за модулями: 1 (тау-коефіці-

Таблиця 2

Рівень знань слухачів за результатами тестового контролю за модулями

Етап*	Рівень знань, бали			
	Низький/базовий	Середній/достатній	Високий	Разом
	0-8	**9-16**	**17-25**	
Модуль 1	0	2	190	192
	0-8	**9-16**	**17-25**	
Модуль 2	1	5	186	192
	0-8	**9-16**	**17-25**	
Модуль 3	0	3	189	192
	0-8	**9-16**	**17-25**	
Модуль 4	0	5	187	192
	0-1	**2-3**	**4-5**	
Модуль 5	0	1	191	192
	0-1	**2-3**	**4-5**	
Модуль 6	0	2	190	192
	0-1	**2-3**	**4-5**	
Модуль 7	0	0	192	192

Джерело: складено авторами за результатами тестування

Finaltest	Module1	Module2	Module3	Module4	
1,0000	0,4934	0,4286	0,4548	0,5274	Finaltest
	1,0000	0,5010	0,5617	0,6870	Module1
		1,0000	0,5080	0,6633	Module2
			1,0000	0,6361	Module3
				1,0000	Module4

Module5	Module6	Module7	
0,2188	0,5389	0,5328	Finaltest
0,2625	0,5041	0,4312	Module1
0,2938	0,4653	0,4634	Module2
0,2819	0,6297	0,4478	Module3
0,3608	0,5341	0,5250	Module4
1,0000	0,3426	0,2790	Module5
	1,0000	0,5567	Module6
		1,0000	Module7

Рис. 2. Кореляційна матриця результатів тестування слухачів

Джерело: складено авторами за результатами розрахунків

єнт Кендала = 0,53456032), 3 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,56660435), 5 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,56013120);

– за модулем 6 має найбільший зв'язок з рівнями знань за модулями: 4 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,51022218), 5 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,60796518), 7 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,54051878);

– за модулем 7 має найбільший зв'язок з рівнями знань за модулями: 5 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,51413615), 6 (тау-коефіцієнт Кендала = 0,54051878).

Взаємозв’язок рівня знань слухачів між всіма модулями та вихідного підсумкового тестування відображено на рисунку 3. Дані рис. 3 засвідчують, що знання, які отримали в

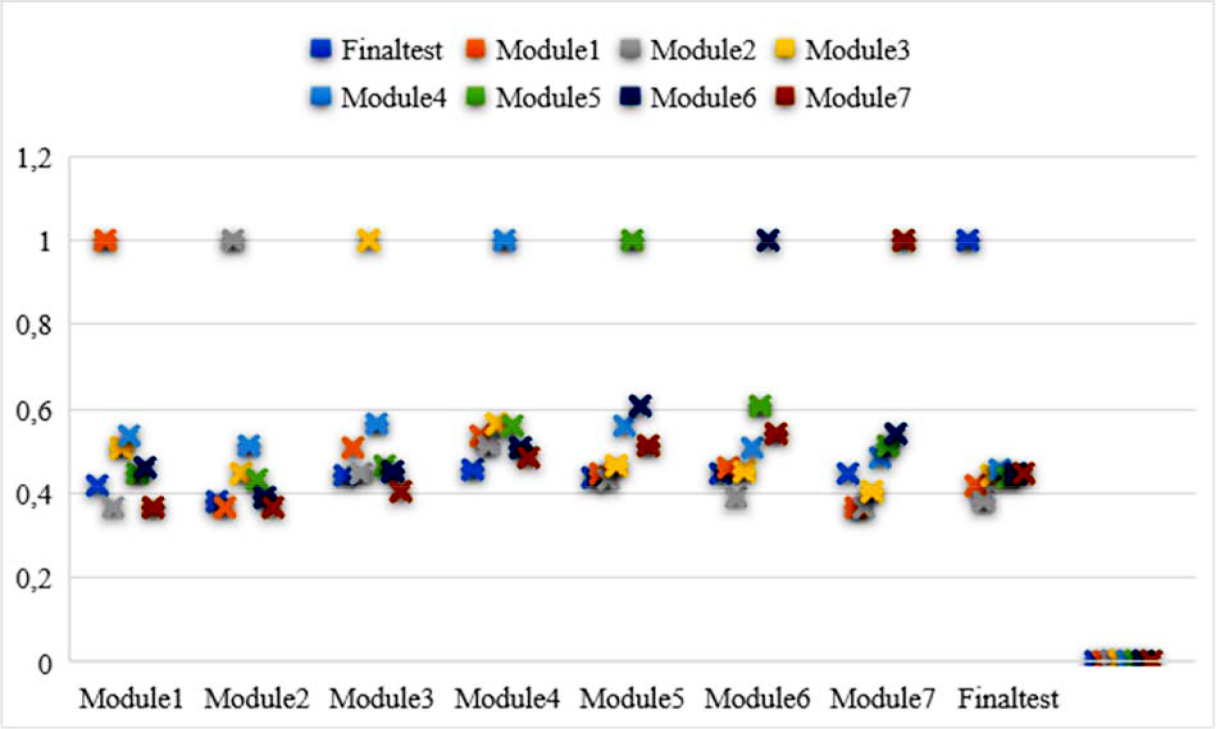

Рис. 3. Взаємозалежність рівня знань слухачів за модулями та підсумковим тестуванням

Джерело: складено авторами за результатами розрахунків

Державному податковому університеті слухачі підвищення кваліфікації за сертифікованою програмою «Бухгалтерський облік в установах і організаціях державного сектору за національними стандартами» взаємопов'язані та взаємозалежні.

Висновки. Визначення актуальних вимог до змісту та застосування запропонованих методів статистичної кваліметрії дозволило довести, що:

– програма підвищення кваліфікації «Бухгалтерський облік в установах і організаціях державного сектору за національними стандартами» надає можливість слухачам поглибити свої знання з бухгалтерського обліку СДС;

– вихідний тестовий контроль та встановлена статистично значуща лінійна залежність між результатами вхідного та вихідного контролю слухачів засвідчили, що рівень їх знань до проходження підвищення кваліфікації та після значно змінився та мав значну позитивну динаміку;

– на якість отриманих професійних знань за програмою підвищення кваліфікації впливають знання практично з усіх модулів програми;

– значно підсилюють загальний рівень знань з програми підвищення кваліфікації модулі 7. «Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів», 6. «Заходи контролю в бухгалтерських службах бюджетних установ»» та 4 «Складання та подання звітності»;

– отримані знання з модуля 4 «Складання та подання звітності» та модулів: 1 «Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в установах і організаціях державного сектору», 3 «Облік не фінансових активів» та 5 «Облік процесу виробництва в бюджетних установах» більш ніж на 50% є взаємозалежними та значущими; за отриманим показником Кендала також можна стверджувати, що мають значний взаємозв'язок та взаємовплив отримані знання й з інших модулів;

– найбільший взаємозв'язок та взаємовплив рівня знань слухачів за модулем 6 спостерігається з результатами отриманих знань за модулями: 5«Облік процесу виробництва в бюджетних установах» (майже на 61%), 7 «Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів» (майже на 54%) та 4 «Складання та подання звітності» (майже на 51%);

– рівень знань слухачів за модулем 7 «Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів» значно залежать від рівня знань за модулями: 5 «Облік процесу виробництва в бюджетних

установах» та 6 «Заходи контролю в бухгалтерських службах бюджетних установ»; за коефіцієнтом кореляції рангу Кендала рівень знань слухачів за модулем 7 також майже на 50% в середньому залежить від рівня знань за іншими модулями курсу;

– на рівень знань слухачів за підсумковим тестуванням значно впливає рівень знань за модулями: 1 «Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в установах і організаціях державного сектору», 6 «Заходи контролю в бухгалтерських службах бюджетних установ», 7 «Організація бухгалтерського обліку у головних розпорядників бюджетних коштів».

Подальші перспективи досліджень полягають у поглибленні методики статистичної кваліметрії та поширенні її на всі складові моделі якості підвищення кваліфікації. Практична цінність проведеного дослідження полягає у можливості актуалізації та покращання якості підвищення кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 червня 2018 р. № 437-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text

2. Штимер Л. Т. Облікова система установ державного сектору економіки: проблеми та перспективи розвитку. *Економічний форум*. 2015. № 1. С. 276–282.

3. Лукановська І. Р. Проблеми реформування облікової системи державного сектору. *Держава та регіони*. *Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 4 (103). С. 220–225.

4. Хорунжак Н. М. Реформування обліку в державному секторі та можливості досягнення його оптимальності / Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах інформаційного суспільства: Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 115-річчю «Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»; 09-10 грудня 2021 року. Київ : КНЕУ, 2021. С. 257–260.

5. Дем'янишин В., Костецький В., Дем'янишин В. Модернізація бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в умовах реформування системи управління публічними фінансами та зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Світ фінансів*. 2022. № 4(73). С. 22–44.

6. Хорунжак Н. М. Модернізація обліку і контролю в бюджетних установах в умовах системної трансформації управління: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності). Тернопіль, 2014. 537 с.

7. Свірко С. В., Дикий А. П., Самчик М. Ю. Первинна організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: розробка робочого плану рахунків. *Вісник ЖДТУ*. *Серія: Економічні науки*. 2017. № 1(79). С. 53–65.

8. Артеменко Н.В. Облікова політика установ державного сектору: сучасні підходи, порядок та умови зміни. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 792–797.

9. Труш І.Є. Особливості формування облікової політики суб'єкта державного сектору. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2016. № 16. Ч. 3. С. 144–146.

10. Шутка С.Є., Воляник Г.М., Колінько Н.І. Модернізація обліку в установах державного сектору економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні.* 2022. № 29. С. 53–60.

11. Откаленко О. М. Основні аспекти облікової політики суб'єктів державного сектору. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 33. С. 347–353.

12. Крамаренко К.М. Роль облікової політики у забезпеченні ефективної діяльності бюджетних установ. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/80.pdf (дата звернення: 01.08.2023)

13. Бардаш С., Краєвський В. (2023). Стан підготовки бухгалтерів для державного сектору в Україні та підходи щодо його удосконалення. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 162. С. 53–60. URL: https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/4032

14. Бардаш С., Краєвський В. Сучасні вимоги до підвищення кваліфікації облікових працівників суб'єктів державного сектору. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 166. С. 55–60. URL: https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/issue/view/16-18.08.2023

15. Орлів М., Побігун С. Проблеми підвищення кваліфікації керівних кадрів органів влади і пріоритети його державного регулювання. *European political and law discourse*. 2018. Vol. 5. Issue 2. P. 190–198.

16. Покроєва Л. Д., Капустін І. В., Смирнова М. Є. Моніторинг якості процесу підвищення кваліфікації як складника післядипломної педагогічної освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». № 6. Кн. 2.

Том IV (82). Київ : Гнозис, 2018. С. 72–83. URL: https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/issue/view/osvita.2019.82.00/PDF82

17. Денисова А. В. Забезпечення якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти в системі неперервної професійної освіти. *Вісник післядипломної освіти*. *Серія «Педагогічні науки».* 2018. № 6 (35). С. 69–82.

18. Єдиний реєстр розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. URL: https://www.treasury.gov.ua/unifie-register-search

19. Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції : монографія / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2020. 220 с.

REFERENCES:

1. Strategiya modernizaciyi sistemi buhgalterskogo obliku ta finansovoyi zvitnosti v derzhavnomu sektori na period do 2025 roku [Strategy for the Modernization of the Accounting System and Financial Reporting in the Public Sector for the Period up to 2025]. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 20 chervnya 2018 r. № 437-r. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text

2. Shtimer L. T. (2015) Oblikova sistema ustanov derzhavnogo sektoru ekonomiki: problemi ta perspektivi rozvitku [Accounting System of the Public Sector Economy: Problems and Development Prospects]. *Ekonomichnij forum*, no. 1, pp. 276–282.

3. Lukanovska I. R. (2018) Problemi reformuvannya oblikovoyi sistemi derzhavnogo sektoru [Problems of Reforming the Accounting System of the Public Sector. State and Regions]. *Derzhava ta regioni. Seriya: Ekonomika ta pidpriyemnictvo*, no. 4 (103), pp. 220–225.

4. Horunzhak N. M. (2021) Reformuvannya obliku v derzhavnomu sektori ta mozhlivosti dosyagnennya jogo optimalnosti [Accounting Reform in the Public Sector and Opportunities to Achieve Its Optimality] / Oblik, analiz, audit ta opodatkuvannya: suchasna paradigma v umovah informacijnogo suspilstva: Zbirnik materialiv VII Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferenciyi, prisvyachenoyi 115-richchyu «Kiyivskogo nacionalnogo ekonomichnogo universitetu imeni Vadima Getmana»; 09-10 grudnya 2021 roku. Kyiv: KNEU. P. 257–260.

5. Demyanishin V., Kosteckij V., Demyanishin V. (2022) Modernizaciya buhgalterskogo obliku finansovih resursiv u derzhavnomu sektori v umovah reformuvannya sistemi upravlinnya publichnimi finansami ta zmicnennya finansovoyi bezpeki sub'yektiv gospodaryuvannya [Modernization of Accounting for Financial Resources in the Public Sector amid Reforms in Public Financial Management and Strengthening the Financial Security of Economic Entities]. *Svit finansiv*, no. 4(73), pp. 22–44.

6. Horunzhak N. M. (2014) Modernizaciya obliku i kontrolyu v byudzhetnih ustanovah v umovah sistemnoyi transformaciyi upravlinnya [Modernization of Accounting and Control in Budgetary Institutions amid Systemic Transformation of Management]: disertaciya na zdobuttya naukovogo stupenya doktora ekonomichnih nauk za spec. 08.00.09 – buhgalterskij oblik, analiz i audit (za vidami ekonomichnoyi diyalnosti). Ternopil, 537 p.

7. Svirko S. V., Dikij A. P., Samchik M. Yu. (2017) Pervinna organizaciya buhgalterskogo obliku v byudzhetnih ustanovah: rozrobka robochogo planu rahunkiv [Initial Organization of Accounting in Budgetary Institutions]. *Visnik ZhDTU. Seriya: Ekonomichni nauki*, no. 1(79), pp. 53–65.

8. Artemenko N. V. (2017) Oblikova politika ustanov derzhavnogo sektoru: suchasni pidhodi, poryadok ta umovi zmini [Accounting Policy of Public Sector Institutions: Contemporary Approaches, Procedure, and Conditions of Change]. *Globalni ta nacionalni problemi ekonomiki*, no. 17, pp. 792–797.

9. Trush I. Ye. (2016) Osoblivosti formuvannya oblikovoyi politiki sub'yekta derzhavnogo sektoru [Features of Forming the Accounting Policy of a Public Sector Entity]. *Naukovij visnik Hersonskogo derzhavnogo universitetu. Seriya Ekonomichni nauki*. № 16. Ch. 3. P. 144–146.

10. Shutka S. Ye., Volyanik G. M., Kolinko N. I. (2022) Modernizaciya obliku v ustanovah derzhavnogo sektoru ekonomiki. [Modernization of Accounting in Public Sector Economy Institutions]. *Publichne upravlinnya i administruvannya v Ukrayini*, no. 29, pp. 53–60.

11.Otkalenko O. M. (2019) Osnovni aspekti oblikovoyi politiki subyektiv derzhavnogo sektoru. [Main Aspects of the Accounting Policy of Public Sector Entities]. *Infrastruktura rinku*, no. 33, pp. 347–353.

12. Kramarenko K. M. (2021) Rol oblikovoyi politiki u zabezpechenni efektivnoyi diyalnosti byudzhetnih ustanov [Role of Accounting Policy in Ensuring Effective Activities of Budgetary Institutions]. *Efektivna ekonomika*, no. 10. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/80.pdf

13. Bardash S., Krayevskij V. (2023) Stan pidgotovki buhgalteriv dlya derzhavnogo sektoru v Ukrayini ta pidhodi shodo jogo udoskonalennya [Preparedness of Accountants for the Public Sector in Ukraine and Approaches to its

Improvement]. *Scientific Collection «InterConf»*, no. 162, pp. 53–60. Available at: https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/4032

14. Bardash S., Krayevskij V. (2023) Suchasni vimogi do pidvishennya kvalifikaciyi oblikovih pracivnikiv subyektiv derzhavnogo sektoru [Modern Requirements for Enhancing the Qualification of Accountants in the Public Sector]. *Scientific Collection «InterConf»,* no. 166, pp. 55–60. Available at: https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/issue/view/16-18.08.2023

15. Orliv M., Pobigun S. (2018) Problemi pidvishennya kvalifikaciyi kerivnih kadriv organiv vladi i prioriteti jogo derzhavnogo regulyuvannya [Problems of Qualification Enhancement for Leadership Personnel of Authorities and Priorities of Its State Regulation]. *European political and law discourse*. Vol. 5. Issue 2. P. 190–198.

16. Pokroyeva L. D., Kapustin I. V., Smirnova M. Ye. (2018) Monitoring yakosti procesu pidvishennya kvalifikaciyi yak skladnika pislyadiplomnoyi pedagogichnoyi osviti. Direktor shkoli, liceyu, gimnaziyi [Monitoring the Quality of the Process of Qualification Enhancement as a Component of Postgraduate Pedagogical Education. Director of the School, Lyceum, Gymnasium]. Specialnij tematichnij vipusk “Visha osvita Ukrayini u konteksti integraciyi do yevropejskogo osvitnogo prostoru”. № 6. Kn. 2. Tom IV (82). Kyiv: Gnozis, pp. 72–83. Available at: https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/issue/view/osvita.2019.82.00/PDF82

17. Denisova A.V. (2018) Zabezpechennya yakosti pidvishennya kvalifikaciyi pedagogichnih pracivnikiv zakladiv profesijno-tehnichnoyi osviti v sistemi neperervnoyi profesijnoyi osviti [Ensuring the Quality of Qualification Enhancement of Pedagogical Workers of Vocational-Technical Education Institutions in the Continuous Professional Education System]. *Visnik pislyadiplomnoyi osviti. Seriya «Pedagogichni nauki»,* no. 6 (35), pp. 69–82.

18. Yedinij reyestr rozporyadnikiv ta oderzhuvachiv byudzhetnih koshtiv. [Unified Register of Budgetary Funds Managers and Recipients]. Available at: https://www.treasury.gov.ua/unifie-register-search

19. Mehanizmi ocinyuvannya yakosti vishoyi osviti v umovah yevrointegraciyi [Mechanisms for Assessing the Quality of Higher Education in the Context of Eurointegration]: monografiya / Avt.: O. Vorobjova, M. Debich, V. Lugovij, O. Orzhel, O. Slyusarenko, Zh. Talanova, K. Trima; za red. V. Lugovogo, Zh. Talanovoyi. Kiyiv: In-t vishoyi osviti NAPN Ukrayini, 2020. 220 s.